

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 22 januari 1932 kl. 11.30 f. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om gillande av den riksbanken meddelade befrielsen från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

I en till riksdagen avlåten, den 8 januari 1932 dagtecknad proposition nr 26, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i anledning av § 72 regeringsformen föreslagit riksdagen att gilla det i kungörelsen den 27 november 1931 lämnade medgivandet, att riksbanken må för tiden till och med den 29 februari 1932 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse.

Enligt § 72 regeringsformen skola riksbankens sedlar, vid anfordran, inlösas av banken med guld efter deras lydelse. Undantag härifrån må dock, där sådant med hänsyn till krig, krigsfara eller svår penningkris prövas oundgängligen nödigt, för viss tid medgivas av Konungen och riksdagen samfällt eller, om riksdagen ej är samlad, av Konungen på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret. Dylikt av Konungen mellan riksdagarna lämnat medgivande skall, därest detsamma icke varder av nästföljande riksdag inom tjugu dagar från riksdagens början gillat, efter utgången av nämnda tid upphöra att lända till efterrättelse.

I skrivelse den 27 september 1931 hemställde fullmäktige i riksbanken, under återopande av nyssnämnda stadgande, om riksbankens befriande till och med utgången av november samma år från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

I enlighet härmed utfärdade Kungl. Maj:t samma den 27 september 1931 kungörelse (nr 325), varigenom Kungl. Maj:t för tiden till och med den 30 november 1931 fritog riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse.

Beträffande de skäl, som lågo till grund för detta beslut, hänvisas till chefens för finansdepartementet i 1932 års statsverksproposition lämnade redogörelse i ämnet. (Inkomsterna sid. 1 o. f.)

I skrivelse den 24 november 1931 hemställde därefter bankofullmäktige

om fortsatt befrielse för riksbanken från sedelinlösningsskyldigheten intill utgången av februari innevarande år. Till stöd härför anförde fullmäktige i huvudsak följande:

Den internationella kris, vars verkningar för vårt land föranledde fullmäktige att under september månad hemställa om befrielse för riksbanken att inlösa sedlarna med guld, företedde ännu ej tecken till avmattning. Man syntes i stället kunna säga, att krisen i vissa avseenden skärpts, nämligen så till vida att den i flera länder föranlett vidtagandet av extraordinära åtgärder, vilka för det dåvarande icke gjort det möjligt att i vårt land återgå till guldmyntfot och som ytterligare försvårade bedömandet av frågan, när mera normala förhållanden åter kunde väntas inträda inom det internationella penningväsendet. Lika litet som för andra länder kunde för vårt land ännu angivas tidpunkten för en definitiv reglering av myntsystemet.

Den stegring av växelkurserna på vissa länder, som inträtt efter befrielsen från guldinlösen av sedlarna, hade föranlett stegring av partipriserna å vissa importvaror. Dessa prisförhöjningar syntes dock ej hava inverkat förhöjande på konsumtionsvarornas priser och således ej heller på levnads-kostnaderna. Fullmäktige ansåge fortfarande den närmaste uppgiften för penningpolitiken vara att i möjligaste mån bibehålla den svenska kronans inhemska köpkraft.

Sedan fullmäktige i riksgäldskontoret yttrat sig över sistnämnda framställning, utfärdade Kungl. Maj:t förut omförmälda kungörelse den 27 november 1931 (nr 369), vilken är av följande lydelse:

»Kungl. Maj:t har, med stöd av bestämmelse i § 72 regeringsformen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret, funnit gott medgiva, att riksbanken må för tiden från och med den 1 december 1931 till och med den 29 februari 1932 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse, dock att detta medgivande skall, därest detsamma icke varder av nästföljande riksdag inom tjugu dagar från riksdagens början gillat, efter utgången av nämnda tid upphöra att lända till efterrättelse; ägande riksbanken rätt att, om förhållandena därtill giva anledning, även under den tid, berörda medgivande gäller, återupptaga inlösningen av bankens sedlar.»

Föredragande departementschefen har i ärendet framhållit, att det för närvarande icke vore fråga om något ställningstagande från Kungl. Maj:ts sida till spörsmålet om fortsatt befrielse för riksbanken från guldinlösningsskyldigheten, utan att frågan nu allenast gällde att hänskjuta Kungl. Maj:ts redan fattade beslut till riksdagens prövning.

Utskottet.

Då, såsom fullmäktige i riksbanken framhållit, en återgång till guldmyntfot för närvarande icke synes möjlig, vill utskottet tillstyrka ett gillande från riksdagens sida av den genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 november 1931 riksbanken meddelade befrielsen för tiden till och med den 29 februari 1932 från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Utskottet har ansett sig i detta sammanhang icke böra ingå på några uttalanden angående den svenska penningpolitiken, till vilken fråga utskottet längre fram torde få anledning återkomma.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen
bifallas.

Stockholm den 22 januari 1932.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm*, *Lindley**,
Lindgren, Johansson i Östersund, *Johansson* i Friggeråker, *Stendahl* och *Lindström**;
från andra kammaren: herrar *Winkler, Bäcklund, Lovén, Svensson* i Betinge-
torp, *Wikström, Höglund* i Göteborg, *Ryberg* och *Carlsson* i Solberga.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.